

Valrættaraldurin.

(Triðja viðgerð).

P. M. Dam: Í javnaðarflokksins uppskoti liggur liggur eisini uppskotið frá størsta flokki tingingsins. Men okkara gongur væl longri og tekur við tað, ið liggur heitast og næst fyrri; men sum hitt uppskotið hevur hyst áti, hóast ein kundur væntað annað, at doma eftir orðfellum frammanundan seinasta vali:

Tað, ið vit leggja afturat, er minnkan av fólkatingsvalsaldurinum og burturftiggjan av teim órættvísu treytum til sóknarstýrisvalini; soleiðis at flógvarum skal vera eins lætt at velja til sóknarstýris og tað er til loyngið. At fremja hesi bæði punktin liggur okkum sum sagt næst og er aðalynski okkara í hesi sok. Hini hava týðning, men liggja ikki heinleiðis fyrri. Løgtingsval hevur jú nýstani verio — og varar væntiliga 3 ár til nýtt val, og eru so trí ár til at seta t. d. lögtingsvaldurnar niður.

Fólkatingsval kann har afturfmóti altíð henda og skal henda áður lögtingsvalið komandi eins og kommunuvalini kring um Føroyar. Falla punkt okkara, er aðalynski okkara kvallt, og leggja vit so ikki lag í at fremja hini í ár, men vilja í heldur her tey fram í samburði við særsligum og oðrum punktum vælrættinum viðvíkjandi.

Vit vilja sum sagt fremja uppskot størsta flokksins, men bert saman við okkara uppskoti. Biðast tingmenn, ið skulu greiða atkvødu, leggja sær hetta í geyma.

Debess: Eg vil spyrja javnaðarmenn um ættanin er ikki at greiða atkvødu fyrri okkara felagsuppskoti, um teirra uppskot fellur (Dam: ja!). Haldi eg betur hóskaði var at henda stóða var tikið til 2 viðgerðar, so vit móguliga kundu samráðst um millumveg.

Varð so atkvøðugreiðsla: Uppskot størsta flokksins varð móti vanligum siði sett fyrst til atkvøðu. Tóku vit javnaðarmenn hetta sum tekin uppá, at menn ikki vóru sintir til at fremja okkara uppskot, og greiddu tí ikki atkvøðu. Uppskotið fall við 11 atkvøðum. Og varð so sum hildið: Okkara uppskot fyrirbendist.

Hetta er domi um tingmanna demokratisku stóðu, og eiga menn nú at doma eftir gerningi og ikki eftir orðum.

Konsul Dethlef Thomsen og Grønlandsfiskurin. Ein kendur skipari og framur Grønlandsfiskimaður hevur sent okkum fylgjandi, sum vit halda vera vert at koma fram í torvuligari tíð. Eisini vit eru á tí máli, at harri Thomsen (sjálvsagt móti sínum vilja) hevur verið at, at gera okkum óðgun við skrivning síni um Grønlandsfiskin.

Kæra F. F. ger so væl at hýsa mær hesum reglum!

Eg lesi í »Føroyatýðindi«, »Føroya Socialdemokrat« og »Tingakrossi« eina grein av harri Dethlef Thomsen um Grønlandsfiskin. Hann sigir har millum annað frá, at nú er ikki longur sum fyrr hevur verið, nú er torført at fáa av-

reitt Grønlandsfisk í Keypmannahavn, og ikki vilja teir heldur hava hann í Amerika. Hetta hevur ein maður sum ifjor seldi Grønlandsfisk í Amerika sagt fyrri honum. Tó heldur hann at Grønlandsfiskur kann seljast, men ikki mugu vit rópa hann Føroyafisk, og ikki mega vit vænta okkum so góðum prís fyrri hann, sum fyrri Føroyafisk, og vit skulu vita, at vit mugu rokna Grønlandsfiskin sum eitt fiskaslag fyrri seg, og at hann maa seljast fyrri seg.

Eg má loyva mær at spyrja: Er harri Thomsen rettsiktaður, ella vil hann okkum ikki væl? Eldar at siga hann Føroyingar vera so drudduligar, at teir, tá teir higar til hava seld Grønlandsfisk, hava dult, hvaðani hann er komin, og rópt hann fyrri Føroyafisk?

Tað kann valda óbótaligan skaða, at siga slíkt!

At harri Thomsen heldur seg hava gott skil á fiski og fiskasolu, haldi eg meg skilja av tí hann hevur skrivað bæði nú og fyrr; men at hann ikki er so fullkomur, sum hann átti at verið, um hann miðar fmóti at vinna sær álit hjá skilagóðum Føroyingum, gevur her at bíta. Veit hann ikki tað, at Føroyingar selja hvørt fiskaslagið fyrri seg, so veit hann minni enn eg, ið tó ongansinni havi selt ein fiskastert til útlandið sjálvur.

Hval veit so harri Thomsen um Grønlandsfiskin av egnum royndum? — Bert tað, at teir sum keypa fisk í Keypmannahavn ikki vilja hava hann, og at ein maður í Keypmannahavn sum keypir fisk til at selja í Amerika heldur ikki vil hava hann!

Hvi vilja danskir keypmenn ikki hava Grønlandsfisk? — Keypmannahavn hevur ongatíð verið nakar grovur avtakari av saltfiski. Í sama nr. av hesum blað sum hr. Thomsens grein stóð í, stóðu eisini undir F. F. hesi marknaðar-tíðindi: »Fyrri pakkaðan saltfisk til Keypmannahavnar fæst góður prísur í smáum ca. 46—47 oyru cif; men har gongur nógv av, og hetta er bert smásola at rokna«. Hetta er greitt. Marknaðurin í Keypmannahavn tolr ikki mangar skibsfarmar av saltfiski ísmum, har gongur bert undan í smáum, so hetta er ársok nokk; men tað man ikki bert vera hetta, hr. Thomsen meinir við; hann greiðir frá, at hann hevur verið og kannað eftir hvussu tann fiskur er vorðin, sum Grønlandingar sjálvir veida, og hvussu tilber at selja hann, og so gremur hann seg um, at hesin fiskur er flaktur við lámi, og skal hetta gera, at keypararnir verða heilt heilavillir, tá teir stundum fáa Grønlandsfisk, sum er flaktur á hendan rangvørga hátt og stundum Grønlandsfisk, sum Føroyingar hava flakt á »europæiskan« hátt. Hetta heldur hr. Thomsen spilla prísin.

Nei, ikki man hetta hava nakað at siga, tí flekingarhátturin hevur allar dagar verið ymiskur og er tað enn — hetta tykist hin vísi harri Thomsen einki at vita um at siga. —

Norðmenn, (eg veit ikki, um harri Thomsen roknar teir fyrri »Europæere«, sum altíð hava flakt fiskin niður ovutu megin, hava mangan góðan murlin landað bæði í Íslandi og í Føroyum, og teir Føroyingar, sum eru hjallámir, munnu eisini flekja ovutu megin; men einki hevur tó hoyrt um, at Spaniumenn og aðrir hava dámt hendan fiskin ringari.

Heldur man tað hava almikið at týða hvussu væl og vandaliga fiskurin er flaktur og hægredur í heilafíki.

Eg havi ikki, sum harri Thomsen, sæð tann fisk, sum Grønlandingar senda til Keypmannahavnar, men eg havi staðið utanfyri fiskapakhúsið í Godthab — inn slapp eg ikki — og har sá eg ryggirnir úr fiskinum, sum Grønlandingar høvdu flakt, liggja í fjoruni. Teimum hugdi eg væl at, og ein fiskaryggur kann siga einum gomlu skipara nokk so nógv. Tað fyrsta og sá gav mær tað hugsan, at Grønlandingar mundu trøngja likamikið til at læra at brýna knív sum til at læra at flekja fisk. Um danskir fiskameistarar undir Grønlandsstjórnini duga at læra hetta veit eg ikki; men teir menn, ið flakt høvdu hesar ryggirnir burtur úr fiski, dugdu hvørki, har var sjón fyrri søgn. Ryggirnir vóru morgladir og skreddir burtur úr fiskinum, so at hvør fiskur, um hann annars var góður, mátti vera vrakfiskur eftir okkara ættan, og ikki mundi avhøvdingin og vaskingin verða betur uppá seg.

Hesin fiskurin verður forður til Keypmannahavnar og munnu keypmenn har fáa hann fyrri litið og lætt, tí hoyrt hevur frá, at hin kongaligi handlin hevur bert tap uppá hann. Tí kunnu keypmennir selja hann bíliga og tó vinna nógv uppá hann. Hin føroyski Grønlandsfiskurin man helst tí falla teimum ovdyrur, og illa ber til at halda tey slog av Grønlandsfiski, góðan úr Føroyum og ringan úr Grønlandi.

Hin einstaka bót fmóti hesum er, at ríkisstjórnin sum snarast loyvir Føroyingum at læra Grønlandingnr at fiska og at virka fiskin til góðan fisk, tí so verður allur Grønlandsfiskur góður fiskur.

Um hin mannin, sum keypir fisk til Amerika er tað at siga, at hann er aftur her í ár og vil keypa fisk, men hevur til fyrri stult síðani bert boðið 35 øyr. fyrri føroyskan Íslandsfisk. Nú er hann gingin hægri upp, men ímeðantið er ein stórv farmur av føroyskum Grønlandsfiski seldur til Hull fyrri 40 øyr., og ganga harav 2½ oyra í farmagjald, har vera tá 37½ eftir fyrri Grønlandsfisk ímóti 35 fyrri Íslandsfisk. Seinni er Grønlandsfiskurin eisini gingin upp, so hetta talar týðuliga fyrri seg, beint fmóti ollum, harri Thomsen forir fram um prísin á Grønlandsfiski. Hesir menn í Hull hava í fleiri ár keypt Grønlandsfisk, og teir finast ikki fyrri at taka mangar farmar. — Teir vita ívarest hvat teir gera.

Tað man tí vera best, at harri Thomsen letur okkara Grønlandsfisk hava frið og ikki kemur sær uppí sum ketta upp úr hovdatrog.

Vil hann endaliga gera gott fyrri Grønlandsfiskin, so kann halda seg til at fáa tann Grønlandsfiskin góðan, sum Grønlandingar veida og virka undir hini donsku einahandilsstjórnini í Grønlandi.

Skipari.

Fiskiskapstíðindi. 5. September kom »Martha« aftur frá Grønlandi við 80,000 í alt og harav 78,000 yvir 18 tnummar. Teir vóru 21 manns og finga alt við bát; tveir menn á báti finga uppí í 3 til 4 tímar. 6. September kom »Flower of the Forrest« á Vestmanna við 4900 tnumum av silð. Frett er frá Íslandi, at »But-

tercup« hevur 36,000 og »Silver Belle« 32,500.

9. Sept. kom dekksbátur »Lilly« á Havnina við 15,000.

Til fiskakeyparar og fiskimenn. Vegna ymsar óregluleikar í at halda 5 grein í kontraktini millum Færøernes Rederiforening og Føroya Fiskimannafelag verða hervedi bæði fiskakeyparar og fiskimenn mintir á samtyktina um at við solu av frábyttum fiski skulu peningarnir fyrri manningarpartin óskerðir sendast til Føroya Fiskimannafelags, tá tað verður kraft. Manningin hevur ongán rætt til sjálv at taka við peninginum og býta teir sundur, tí hetta stríður fmóti kontraktini. Reioðarin hevur heldur ikki rætt til at krevja sær síni forskot fradrigin áður enn peningarnir verða sendir Føroya Fiskimannafelagi, tí hann hevur bert krav uppá hvønn fiskimann fyrri seg, og reioðarin hevur ongán vansa at líða, tí eftir kontraktini stendur Føroya Fiskimannafelag honni inni fyrri forskotum fiskimanna so langt, sum peningurin hjá hinum einstaka rokkur til.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Bókakassarnir

hjá Føroya Amts Bókasavni verða sendir út í september og oktober. Tær bygdir, ið vilja hava ein kassa til láns í vetur, mugu vanda sær til bókasavnið innan 1. oktober.

Radioforholdene i Thorshavn.

Hr. Redaktor! Giv mig Plads for følgende i deres ærede Blad:

Som bekendt betales der ikke nogen Lytterafgift her paa Færøerne, og dette kan i første Omgang se ud som en særlig Begunstigelse for færøske Lyttere; men efterhaanden viser det sig, som man ogsaa paa Forhaand kunde vente, at Lyttere her er ganske retslose og uhjælpelig prisgivne alle — Tilfældigheder. — De har Retten til at lytte gratis over hele Verden, men de maa tavse lade sig byde alle de Forstyrrelser som Administrationen hilter paa at lave ved mere eller mindre velorganiserede Senderstationer.

Foruden en Del Forstyrrelser af Byens forskellige Motorer, som Lytterforeningen forresten har gjort meget for at afvende, har Statens store Gnistender oppe ved Telegrafstationen hidtil været den største Gené. Stor var derfor Lytternes Glæde da det rygtedes, at »Gnisten« skulde ombyttes med en »Lampe«, da man derved mente at kunne nyde Musikken fra Berlin, Kallundborg, London, Paris, Mattala o. s. v. i uforstyrret Mag.

Men Ak og Ve, for et Par Dage siden hørtes for det første i alle Modtagere Byen over en meget kraftig Sendertone fra en nærværende Sender, senere lod øredøvende »Hallo, her er Thorshavn! — »Er det Nolsø! — »Er det Myggenæs« — »Vil De lytte?« — »Jeg skifter! osv.

Dette kunde ikke være andet end Hr. Finsens og Hr. Raabachs forstærkede Tordenrøster, der paa »Eterens Bølger« tumlede sig udover den intetanende Hovedstad. Lytteren prøvede ved skiftet af Spoler og Indstilling at Kondensatoren at udelukke Fredsforstyrrelsen, men det

var ganske umuligt. Udsendelser paa 100 Meter hørtes over lang Indstilling og paa store Spoler, og Udsendelser paa 800 Meter hørtes paa mindre Spoler næsten lige stærkt hele Kondensatoren rundt.

Der var saaledes intet at stille op. Vi retslose »begunstigede« færøske Lyttere maa resignere og belave os paa at være kommet fra Asken i Ilden, for havde vi »Gnisten«, der havde sine bestemte Sendetider om Dagen og saa de korte Kyststations signaler om Aftenen — og det var da kun Morse-tegn. Nu maa man vel finde sig i at en stærk mere eller mindre velklingende Menneskestemme naarsomhelst bryder ind og meddeler ligegyldige fyrtækniske Rapporter eller Offentligheden uvedkommende Ting.

Jo, vi har godt i Vente! — Men kunde man vente andet som Resultat af, at Radiosendelsen, som i Danmark ene er Statens, her paa Færøerne i Praksis er fordelt paa 3 forskellige Hænder. Lagtinget som dog nærmest staar de færøske Vælgere til Ansvar for sine Handlinger søgte om Eneretten, men fik et blankt Nej fra Rytter og Madsen-Mygdal. I Stedet for at etablere en Rundkaster heroppe, saa Radioen her som andre Steder kan indgaa i Oplysningsarbejdet for Menigmand, odelægger man den Færøjelse, som enkelte med stor Bekostning har søgt at forskafe sig.

Er Tiden ikke inde til at vi Lyttere forlanger at betale en Afgift og kræver at der bliver taget lidt Hensyn til os?

Deres ærbødige Lytter.

Lýsingar

Elev paa Sanatoriet i Højvig kan antages til 1. Okt. Selvskreven Ansøgning med Opgivelse af Alder indsendes til Dr. Lyng indén 15. ds.

S/S. „Tjaldur“

afgaar herfra planmæssig Mandag Middag til København via Trangisvaag og Vaag.

P/f. Skipafelagið Føroyar.

Allir færøyskir Keypmenn

eiga at selja føroyskar ansjósir, tí tær eru frískar, reinar og nógv feitari enn tær útlendsku og kosta einki aftur fmóti.

Fáast hjá

Chr. A. F. Hansen,
Kollafjord.

Skinsakjøl

fæst hvønn dag hjá
Málfr. J. Lambaa.
89.

Brug „Rita“ Søbe-spaaner.

Lýsingar

mugu verða innsendar til okkara skrivstovu innan mánadag fp. kl. 10.